

گنجینه معرفت ۴

مؤلف: پروانه زارعی

www.ketab.ir

سروشنامه	زارعی، پروانه، ۱۳۵۳ -
عنوان و نام پدیدآور	گنجینه معرفت/ مولف پروانه زارعی؛ ویراستار حامد اعظمی.
مشخصات نشر	تهران: بهاندیش، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	۴ ج.
شابک	دوره 2: 978-622-6784-12-2؛ ۱۵۰۰۰۰۰ ریال
	ج ۱: 978-622-6784-11-5؛ ۴۰۰۰۰۰۰ ریال
	ج ۲: 978-622-6784-13-9؛ ۴۰۰۰۰۰۰ ریال
	ج ۳: 978-622-6784-14-6؛ ۴۰۰۰۰۰۰ ریال
	ج ۴: 978-622-6784-15-3؛ ۴۰۰۰۰۰۰ ریال
وضع فهرست نویسی	فیبیا
داشت	ج ۲-۴ (چاپ اول: ۱۳۹۸) (فیبا).
موضوع	انسان (اسلام)
موضوع	Theological anthropology -- Islam
موضوع	انسان‌شناسی -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام
موضوع	Anthropology -- Religious aspects -- Islam
موضوع	انسان‌شناسی -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام
موضوع	Anthropology -- Religious aspects -- Islam
موضوع	انسان -- نشر -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام
موضوع	Human beings -- *Creation -- Religious aspects -- Islam
رده بندی کنگره	BP۲۶۶۲
رده بندی دیویی	۲۹۷/۴۶۶
شماره کتابشناسی ملی	۵۷۴۴۲۱۱

شناسنامه

گنجینه معرفت ۴

مؤلف: پروانه زارعی ویراستار: حامد اعظمی ناشر: بهاندیش

طراح جلد و صفحه‌پرداز: محمد حسین جمالی سال چاپ: ۱۳۹۸

نوبت چاپ: اول تیراژ: ۱۰۰۰ جلد قیمت: ۴۰/۰۰۰ تومان

شابک تک جلد: ۹۷۸-۶۲۲-۶۷۸۴-۱۵-۳

شابک دوره: ۹۷۸-۶۲۲-۶۷۸۴-۱۲-۲

پیشگفتار

سپاسی بی حد خدای متعال را که توفیق انجام خدمتی ناچیز دست داد، تا رهرو اهل تحقیق باشم و پژوهشی در خور توان، انجام دهم، تا توانسته باشم گوشه‌ای از معارف و ارزش‌های پهنه‌ی معارف اسلامی را به جویندگان و پویندگان حقیقت بشناسانم و بر آن امید باشیم که آیندگان تحقیقات جامع و مفصل‌تری در این زمینه انجام دهند و جلوه‌های ناشکفته‌ی این فرهنگ وسیع را به ظهور برسانند و معارف اسلامی را غنی و پربار سازند.

انگیزه‌ی انتخاب موضوع:

هم اوست که در هر توفیق عنایت فرموده تا براساس پی‌ریزی طرحی ناچیز، در مقابل کتاب‌های ارزشمند معارف اسلامی بتوانم مجموعه‌ای وسیع از نگرش‌های دینی و تربیتی را مورد بحث و بررسی قرار دهم.

اما بهتر بدانید هدف بنده از تألیف این مجموعه، در دو اصل خلاصه می‌شود.

۱- آشنایی هر چه بیشتر دانش‌پروان با معارف اسلامی و در نتیجه ضبط و

ربط کردن یک تربیت صحیح اخلاقی و دینی برای آنها و ونسل آینده‌شان

۲- با توجه به همه‌ی تلاش و اقدامات ارزشمندی که در راه پیشبرد اهداف

اسلامی و انقلابی‌مان صورت گرفته بنده احساس کردم هنوز کارهای مهم و

عظیم بر زمین مانده است که می‌بایست سروسامانی به آن‌ها داد و هنوز وظایف

و مسئولیت‌های دیگری بر عهده هست که انجام دادن آن‌ها نیاز به همکاری

مردم و امداد غیبی دارد، که با تألیف یک مجموعه می‌توان چکیده‌ای از این

مسئولیت‌ها را به مرحله‌ی اجرا گذاشت و به خواست و عنایت خدای متعال

این توفیق را پیدا کردم.

و اما از جمله کارهای اساسی و مهم ولی به زمین مانده‌ی انقلاب اسلامی‌مان

و مسائل مربوط به حیات خانواده در نظام اسلامی است که بنده با نظر به این

ضرورت‌ها تصمیم به نشر و گسترش کتاب معارف اسلامی گرفته‌ام در این مجموعه با مطالعه، تحقیق و بررسی و جمع‌آوری مقالاتی در مورد جزء به جزء عناوین کتاب معارف اسلامی، تلاش کردم تا اثری ماندگار بر آیین‌های اندیشه و باورها و عظمت‌های روحی و معنوی ملّتی که از دیر باز تاکنون بالنده و شکوفا از گذرگاه حادثه‌ها و خطرگاه‌ها گذشته و به امروز رسیده بگذارند و امیدوارم بتواند تأثیر خود را بر روی خوانندگان بگذارد و آرمان‌ها و اهداف آسمانی ما هرگز بر روی زمین ساقط نماند.

در پایان پاداش معنوی این اثر را به پدر و مادر عزیزم که در آشنایی فرزندان خود با فرهنگ اسلامی و مکتب اهل بیت تلاش و کوشش بی‌دریغی را مبذول داشتند تقدیم می‌دارم.

پروانه زارعی

فهرست

۱	مقدمه
	فصل اول نقش عوامل معنوی در سرنوشت انسان
۷	مقدمه
۹	مجاهدت در راه حق
۱۵	علاقه‌ای بادی مهمترین مانع
۱۵	انگیزه جهاد
۱۶	یاد خدا
۱۶	امدهای غیبی در جهاد
۱۶	توکل و اعتماد به خدا
۲۱	توکل به خدا
۲۵	سلاحی به نام دعا و نیایش
۲۷	فلسفه دعا و نیایش
۲۹	مفهوم واقعی دعا
۳۰	شرایط اجابت دعا
۳۳	دعا
۳۴	بیان معنی کلمه دعا
۳۶	شرح گناہانی که باعث حبس دعا می شود
۳۶	اقسام دعا بر علیه دشمن از خدا
۴۰	آداب دعا
۴۱	دعا و قضا و قدر
۴۲	تسلیم و اخلاص در دعا
۴۳	دعا در سرزمین منا

۴۴	خوی بزرگ منشی در ادعیه.....
۴۵	دعای مستجاب.....
۴۶	شرایط و آداب دعا.....
۴۸	بیان علت مستجاب نشدن بعضی از دعاها.....
۵۰	مفهوم دعا.....
۵۱	احادیث و روایات.....
۵۱	مفاد احادیث.....
۵۲	آثار دعا.....
۵۳	شرایط اجابت دعا.....
۵۴	چگونه دعا بخوانیم.....
۵۵	احسان و صدقه.....
۵۹	صدقه.....
۶۳	نیکی به پدر و مادر.....
۶۳	نیکی کردن به گیاهان.....
۶۶	نیکی کردن.....
۶۸	نیکی کردن به همسایه.....
۷۰	رشته عواطف خانوادگی.....
۷۲	صله رحم.....
۷۲	نیکی کردن به جانداران.....
۷۳	تکریم اعضای خانواده و شناخت اعضای آن.....
۷۳	حقوق پدر.....
۷۳	حقوق مادر.....
۷۴	حقوق معلمان.....
۷۶	قضا و قدر الهی.....

۷۹	 صدقه و احسان
۸۱	 تشویق به اعمال نیکو
۸۱	 مجردات
۸۲	 پیامبری فرشتگان
۸۶	 جمع بندی و نتیجه گیری
۸۸	 منابع

فصل دهم توبه

۹۳	 مقدمه
۹۵	 توبه
۹۶	 توبه از ویژگی های انسان
۱۰۱	 توبه و پاکی از گناه
۱۰۶	 آنچه الان مانع توبه است چیست
۱۱۲	 استغفار و توبه در قرآن
۱۱۲	 توبه از نظر علمای اسلام
۱۱۳	 عمومیت توبه
۱۱۵	 توبه
۱۱۷	 وجوب توبه و فضیلت آن
۱۲۱	 حدیث قدسی
۱۲۲	 پشیمانی سبب ترک گناه است
۱۲۸	 نیایش
۱۳۴	 شرایط توبه کامل
۱۴۰	 چگونه باید توبه کرد
۱۴۱	 شرایط توبه از بیان امیرالمؤمنین (ع)

۱۴۷	 وجوب توبه و فضیلت آن
۱۴۸	 توبه نصح کدام است؟
۱۴۹	 مراتب توبه
۱۵۰	 کیفیت توبه کامل و مستحبات آن
۱۵۱	 شکنجه‌های طاقت فرسا
۱۵۱	 زیادت‌ی پشیمانی، توبه انبیاء
۱۵۲	 تکمیل توبه، روزه، غسل، نماز
۱۵۲	 استغفر، تکرار توبه، سحر خیزی
۱۵۴	 جمع بدی و نتیجه گیری
۱۵۷	 منابع

فصل سوم نماز

۱۶۱	 مقدمه
۱۶۷	 فلسفه در ریشه عبادت و پرستش
۱۶۸	 سه وجه برای این که فقط خدا مستحق پرستش است
۱۶۹	 عبادت مخصوص خداوند، سبحان است
۱۷۶	 چند روایت در مورد غرض از عبادت
۱۷۹	 یاد خدا
۱۸۰	 محتوای نماز
۱۸۱	 اهمیت نماز
۱۸۲	 یاد خدا نور دل است
۱۸۳	 اهمیت یاد خدا
۱۸۳	 آثار یاد خدا
۱۸۸	 برکات عبادت

۱۹۱		اثر تداوم عبادت.....
۱۹۲		عبادت عامل نجات یونس.....
۱۹۲		تأثیر توجه به خدا در قدرت روح.....
۱۹۳		یاد خدا تمام خیرات.....
۱۹۴		استعانت از دو نیروی صبر و نماز.....
۱۹۴		برنامه نماز.....
۱۹۶		زمان بندی.....
۲۰۰		مقاربات نماز چند چیز است؟.....
۲۰۲		نیست.....
۲۰۲		تکبیر هالا-رام.....
۲۰۳		معنای تکبیر.....
۲۰۴		واژه الله.....
۲۰۴		الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ.....
۲۰۴		اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ.....
۲۰۴		اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ.....
۲۰۵		رَبِّ الْعَالَمِينَ.....
۲۰۵		مَا لِكِ يَوْمَ الدِّينِ.....
۲۰۵		واژه دین.....
۲۰۶		إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ.....
۲۰۶		إِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ.....
۲۰۶		الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ.....
۲۰۷		اهمیت توحید.....
۲۰۷		قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ.....
۲۰۸		اللَّهُ الصَّمَدُ.....

۲۰۸	وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ.....
۲۰۸	رکوع.....
۲۰۹	آداب رکوع.....
۲۰۹	اهمیت سجده.....
۲۱۰	ذکر تسبیح.....
۲۱۱	قنوت.....
۲۱۱	تشهد.....
۲۱۱	سلام.....
۲۱۲	سیمای دالام.....
۲۱۲	عبادت و عبودیت.....
۲۱۲	گزینش نیروی کار.....
۲۱۳	تحقیق عرفانی.....
۲۱۵	بهره وری.....
۲۱۷	فضیلت نماز جماعت.....
۲۱۸	فضیلت نماز در مسجد.....
۲۱۹	سنت هدایت و نظارت.....
۲۱۳	تشویق و تنبیه.....
۲۲۵	اصول در تربیت مذهبی.....
۲۲۹	جمع بندی و نتیجه گیری.....
۲۳۱	منابع.....

*طبق آموزه‌های اسلام توفیقات انسان‌ها همه از جانب خدای متعال است. البته سعی و تلاش انسان هم بی دخیل نبوده و خیلی سازنده است، به قول آن ضرب المثل ((از تو حرکت، از خدا برکت)) خداوند شرایط را پیش پای انسان می‌گذارد ولی انسان است که با مدیریت شرایط، زندگی خود را باید به پیش

ببرد. مسئله علل و معلول و نظام اسباب و مسببات به اسباب و مسببات مادی منحصر نیست بلکه عوامل دیگری هم که آنها را عوامل مادی می‌نامیم هم‌دوش عوامل مادی در کار اجل و روزی و سلامتی و سعادت و شقاوت انسان مؤثرند و به همین جهت بحث این امور در سرنوشت را نباید نادیده انگاشت زیرا بسیاری از فتنایا که ما گمان می‌کنیم بدون علت به وجود آمده و یا معلول حادثه‌اند. بر اثر نقش آفرینی این عوامل معنوی است. بنابراین از جمله این عوامل مسأله دعا، صدقات، احسان‌ها، توبه، نیکوکاری و نیز گناه و ظلم، بدکاری و نفرین و... است. نقش این عوامل در سرنوشت انسان در فصل اول مورد بررسی قرار می‌گیرد.

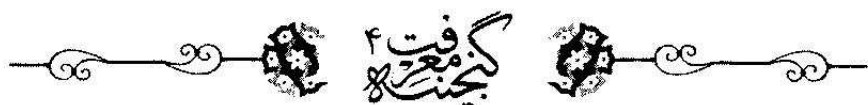
*توبه یکی از ویژگی‌های انسان است. گناهان در زندگی باعث ما انسان‌ها اثرات بسیار زیاد و زیانباری را به دنبال دارند و پیامبر(ص) فرموده‌اند: اصل و ریشه دین پرهیز کردن از گناه است. یکی از آثار گناه قساوت دل است یعنی هر گناهی که از انسان سر می‌زند مثل ظلمتی بر دل او راه می‌یابد و از صفای معنوی او کم شده و اگر انسان توبه کند یک نور معنوی الهی وارد قلب او شده و دل او را مثل روز سفید می‌کند و اگر انسان توبه را به تأخیر بیندازد

نمی‌داند هر وقت که به آن گناه اصرار می‌ورزد به همان اندازه نیز توبه و بازگشت از آن گناه مشکل‌تر است تا آنجا ممکن است که دیگر هیچ راهی برای توبه کردن و پذیرفتن توبه وجود نداشته باشد و باید به اهمیت توبه توجه کرده چنانکه در خبرها آمده: بیشترین فریاد اهل دوزخ از تأخیر انداختن توبه است. همان طور که حضرت علی (ع) فرموده اند: گناه نکردن آسان‌تر از توبه کردن است. توبه در واقع قیام و انقلاب مقدمات عالی و نیروی مقدس موجود در انسان بر علیه نیروهای حیوانی و جنبه‌های شیعی است. (فصل سوم توبه یا بازگشت به سوی خدا را مورد بررسی قرار می‌دهد).

❖ فصل چهارم: نماز است، نماز و نیایش، ارتباط صمیمانه‌ای است میان انسان و خدا، آفریده را آفرینگار.

نماز، تسلی‌بخش و آرامش‌بخش، در دل‌های مضطرب و خسته و بسته آمده و مایه‌ی صفای وطن و روشنی روان است. پیمان و انگیزه‌ی تحرک و بسیج و آمادگی است در حالتی صمیمانه و دور از یک و فرب. برای نفی هر بدی و زشتی است و تدارک هر نیکویی و زیبایی. برنامه‌ای است برای بازیافتن و آگاه ساختن خویش و کوته‌سخن، رابطه‌ای و استقامتی مداوم است با سرچشمه و پدیدآورنده‌ی همه‌ی نیکی‌ها، یعنی خدا.

یکی از عمل‌هایی که سرشار از انگیزه‌ی یاد خداست و می‌تواند انسان را یکسره غرق در یاد خدا کند و می‌تواند بیدار باش و به خویش آرنده باشد و می‌تواند همچون شاخص و علامتی، رهروان راه خدا را بر روی خط مستقیم برآرد و از گنجی و گمی حفظ کند و می‌تواند از لحظه‌ای غفلت در زندگی آدمی مانع شود، نماز است؛ نماز یک زنگ بیداری و یک هشدار در ساعات مختلف شبانه روز است. به انسان برنامه می‌دهد و از او تعهد می‌خواهد به روز و شب اش معنا می‌دهد. و از گذشت لحظه‌ها حساب می‌کشد در آن هنگام

که انسان مشغول و بی خبر از طی زمان و انقضای عمر است او را می خواند و به او می فهماند که روزی گذشت و روزی آغاز شد. باید فعالیت کنی. مسئولیت بزرگتری بر عهده بگیری و کار مهمتری انجام دهی. بدلیل آنکه بخشی از عمر، از فرصت عمل به سر آمد باید بیشتر تلاش کرد زیرا هدف بزرگ است. مگر تا فرصت از کف نرفته به آن دست یافت.

نماز در تمام ادیان آسمانی واجب بوده است. نماز یاد خداست، نماز تشکر از خداست. نماز اطاعت از خداست؛ تمام هستی در فرمان خداوند است، اگر انسان نافرمانی کند وصله‌ی هم‌رنگ هستی نخواهد بود. در احادیث مختلف می خوانیم که نماز پیمان خداست. نماز پرچم اسلام است. نماز وسیله‌ی شناخت مردم است. نماز نشانه‌ی دوستی با خداست.

www.ketabi.ir